

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. Mickiewicza 10, 85-100 Bydgoszcz
Tel. 52 233 22 186
www.eswacka.pl
REGON 870507736
KRS 000041892
NIP 8510000000

Zmiana treści;
poprzedni nr K: 662/1357
20.01.105
MC,

Cieślak Elżbieta

85-412 Bydgoszcz

Świecie
Świeżki t.n. AK
++ Bogdańska Jadwiga
ps. „Angielka”

K: 662/1357 Pom.

IS ZAWARTOŚCI TECZKI — Bogdaniska Jadwiga
MK: 662/1357 Pem
Bydgoszcz A K

I/1. Relacja k. 4 s. 1-4

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 16

VI. Fotografie dział ikonografii

I/1. Relacja - Bogdanisko Jadwiga

- Biogram o mieszyjszym członku konspiracji (Jadwidze Bogdaniskiej z d. Berthausen) opracowany przez Elżbietę Cieślak, msp, Bydgoszcz 8.11.1992 (2 egz.)

k. s. 1

skrócone wersje pominięto hispanu 1
wyjdzie do I t. słownik
K-662/1357

B i o g r a m

do słownika biograficznego konspiracji pomorskiej
o niezującym członku konspiracji:

p. Jadwiga Bogdańska z d. Berkhausen

- I. - urodzona 7.07.1894 w Bukareszcie
  - rodzice : Gabriela Sehajdakowska pochodzenia ziemiańskiego i Wilhelm Berkhausen - inż. budownictwa.
- II. - wykształcenie średnie - ogólne w Bukareszcie i Berlinie.
  - mąż Kazimierz Bogdański - posiadacz ziemski. mieszkali do roku 1939 w Wariubiu pow. świecki.
  - działalność społeczna przed wojną :
    - prezeska Koła Gospodyń wiejskich
    - wiceprezeska Koła " Sokół " w Wariubiu
- III. - udział w kampanii wrześniowej
- IV. - w połowie października 1939 państwo Bogdańscy zostali wywłaszczeni z majątku, lecz do jesieni 1941 r. pozwolono mieszkać w Wariubiu.
  - jesienią 1941 r. wyznaczono państwu Bogdańskim miejsce zamieszkania w opuszczonej leśniczówce Jezewnica.
  - państwo Bogdańscy posiadali 4 dzieci. Dwoje starszych, córka Gabriela i syn Anarzej zaraz w początkach wojny wyjechali do rodziny ojca do Krakowa, gdzie przebywali przez całą okupację / byli członkami AK /. Dwoch młodszych synów Jacek i Władysław w wieku szkolnym pozostali z rodzicami.
  - Małżonek p. Bogdańskiej był poważnie i obłożnie chorym
  - Posiadała znajomość kilku języków, w tym dobrze język niemiecki, została skierowana do pracy w Urzędzie Gminnym Przewodnik / pow. świecki / powiem zatrudnieni w Urzędzie miejscowi Niemcy, zaledwie ~~musieli~~ ^{umieli} pisać i czytać po niemiecku. miała dostęp do pieczętek służbowych różnego rodzaju dokumentów poczty i telefonów.

./.

V. - Zaprzysiężone była przez Stefana ~~Ern~~ Gusse " Dana " / niewiem kiedy i gdzie /, a po przejęciu zgrupowania " Świerki " przez Alojzego Bruskiego " Graba " aktywnie współdziałała przekazując wszystkie informacje, zdobyte w Urzędzie Gminy, jak również fałszywe dokumenty i zaświadczenia. Podlegała bezpośrednio " Danowi " a następnie " Grabowi ".

- Pseudonim okupacyjny " Angielka "

- pani Bogdańska prowadziła także tajne nauczanie z którego korzystały :

niżej podpisana : Elżbieta Cieslik / córka leśniczego
 Zofia Zimna - " -
 Irena Mielewska z Lipinek

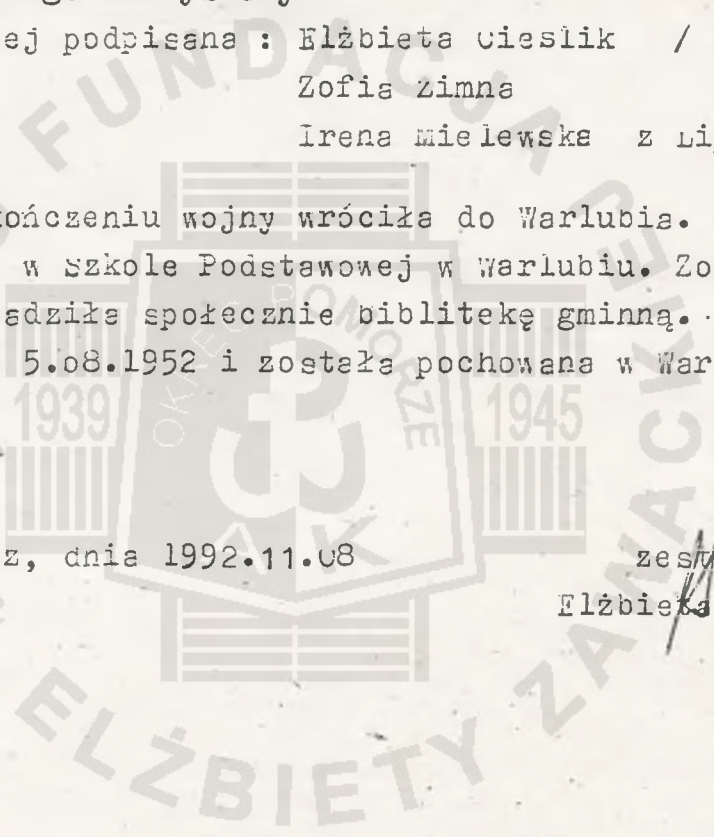
VI. - Po zakończeniu wojny wróciła do Warlubia. W roku 1945/46 uczyła w szkole Podstawowej w Warlubiu. Zorganizowała i prowadziła społecznie bibliotekę gminną.

- Zmarła 5.08.1952 i została pochowana w Warlubiu.

brak fot.

Bydgoszcz, dnia 1992.11.08

zestawiła:
 Elżbieta Cieslik

B i o g r a m

do słownika biograficznego konspiracji pomorskiej
o nieżyjącym członku konspiracji:

p. Jadwiga Bogdańska z d. Berkhausen

- I. - urodzona 7.07.1894 w Bukareszcie
  - rodzice : Gabriela Sehajdakowska pochodzenia ziemiańskiego i Wilhelm Berkhausen - inż. budownictwa.
- II. - wykształcenie średnie - ogólne w Bukareszcie i Berlinie.
  - Mąż Kazimierz Bogdański - posiadacz ziemski. mieszkali do roku 1939 w Warlubiu pow. Świecki.
  - działalność społeczna przed wojną :
    - prezeska Koła Gospodyń wiejskich
    - wiceprezeska Koła " Sokół " w Warlubiu
- III. - udział w kampanii wrześniowej
- IV. - w połowie października 1939 państwo Bogdańscy zostali wyłączeni z majątku, lecz do jesieni 1941 r. pozwolono mieszkać w Warlubiu.
  - jesienią 1941 r. wyznaczono państwu Bogdańskim miejsce zamieszkania w opuszczonej lesniczówce Jezewnica.
  - państwo Bogdańscy posiadali 4 dzieci. Dwoje starszych, córka Gabriela i syn Anarzej zaraz w początkach wojny wyjechali do rodziny ojca do Krakowa, gdzie przebywali przez całą okupację / byli członkami AK /. Dwoch młodszych synów Jacek i Władysław w wieku szkolnym pozostali z rodzicami.
  - Małżonek p. Bogdańskiej był poważnie i obłożnie chorym
  - Posiadała znajomość kilku języków, w tym dobrze język niemiecki, została skierowana do pracy w Urzędzie Gminnym Przewodnik / pow. Świecki / powiem zatrudnieni w Urzędzie miejscowi Niemcy, zaledwie ~~musieli~~ ^{musieli} pisać i czytać po niemiecku. Miała dostęp do pieczętek służbowych różnego rodzaju dokumentów poczty i telefonów.

./.

V. - Zaprzysiężona była przez Stefana Ern Gusša " Dana " / niewiem kiedy i gdzie /, a po przejęciu zgrupowania " Świerki " przez Alojzego Bruskiego " Graba " aktywnie współdziałała przekazując wszystkie informacje, zdobyte w Urzędzie Gminy, jak również fałszywe dokumenty i zaświadczenia. Podlegała bezpośrednio " Danowi " a następnie " Grabowi ".

- Pseudonim okupacyjny " Angielka "

- pani Bogdańska prowadziła także tajne nauczanie z którego korzystały :

niżej podpisana : Elżbieta Cieslik / córka lesniczego
Zofia Zimna - " -
Irena Mielewska z Lipinek

VI. - Po zakończeniu wojny wróciła do Warlubia. W roku 1945/46 uczyła w szkole Podstawowej w Warlubiu. Zorganizowała i prowadziła społecznie bibliotekę gminną.

- Zmarła 5.08.1952 i została pochowana w Warlubiu.

Brań fot.

Bydgoszcz, dnia 1992.11.08

zestawiła:
Elżbieta Cieslik

II. Materiały uzupełniające relacje: Bogdaniska Jadwiga:

- Biogram Bogdaniskiej Jadwigi opracowany przez Elżbietę Cieślak, ksero. Słownik Biograficzny Konspiracji Pomorskiej 1938-1947 cz. 1, kserokop. s. 38 k. 1 s. 1
- E. Cieślak - biogram Jadwigi Bogdaniskiej, mpis k. 1 s. 2

✓ „Anielka”

Bogdańska Jadwiga z d. Berkhausen ps. „Anielka” (1894–1952), członkini zaplecza oddziału partyzanckiego AK „Świerki”.

Ur. 7 VII 1894 r. w Bukareszcie, córka Wilhelma Berkhausena, inżyniera budownictwa i Gabrieli z d. Sahajdakowskiej. Średnie wykształcenie zdobyła w Bukareszcie i w Berlinie. Poślubiła Kazimierza Bogdańskiego, właściciela ziemskiego i do 1939 r. wraz z mężem mieszkała w Warlubiu, pow. Świecie, gdzie prowadziła działalność jako prezeska Koła Gospodyń Wiejskich i wiceprezeska „Sokoła”.

W połowie października 1939 r. Bogdańscy zostali wywłaszczeni z majątku, lecz pozwolono im mieszkać w Warlubiu do jesieni 1941 r. Jako miejsce zamieszkania wyznaczono im opuszczoną leśniczówkę

Jeżewnica. Bogdańska znała kilka języków, w tym bardzo dobrze niemiecki, została więc skierowana do pracy w Urzędzie Gminnym w Przewodniku, pow. świecki, bowiem zatrudnieni tam miejscowi Niemcy umieli zaledwie czytać i pisać po niemiecku. Miała tam dostęp do pieczętek służbowych, różnego rodzaju dokumentów, poczty i telefonu. Do służby konspiracyjnej została zaprzysiężona przez Stefana Gussa ps. „Dan”, dcę oddz. partyzanckich „Świerki” i „Jedliny”. Po przekazaniu „Świerków” przez „Dana” Alojzemu Bruskiemu ps. „Grab”, J. Bogdańska współpracowała z nim, przekazując informacje, fałszywe dokumenty i zaświadczenia zdobyte w Urzędzie Gminy. Prowadziła także tajne nauczanie, z którego korzystały: Elżbieta Cieślik, Zofia Zimna, Irena Mielewska z Lipinek.

Po zakończeniu wojny wróciła do Warlubia, gdzie w l. 1945/1946 uczyła w szkole podstawowej oraz zorganizowała i prowadziła społecznie bibliotekę gminną. Bogdańscy mieli 4 dzieci. Dwoje starszych, córka Gabriela i syn Andrzej, na początku wojny wyjechało do rodziny ojca do Krakowa, gdzie byli żołnierzami AK. Dwóch młodszych synów, Jacek i Władysław, w wieku szkolnym, pozostało z rodzicami. Bogdańska zmarła 5 VIII 1952 r., pochowana w Warlubiu.

Mat. własne autorki.

Elżbieta Cieślik

Stos. biograficzny konspiracji
pomorskiej 1939-1945, pod red.
H. Mawiejewskiej-Szarcinowskiej i
Elżbiety Ławackiej, Toruń 1994, s. 1.

Λ

Borowski Stanisław I (1894 Grudziądz.

Ur. 16 III 1894 r. w Kow Od 1918 r. mieszkał w Gru-wszecznej w Kowalewie prac w Grudziądzu, a również tam wrześnieowej brał udział w ewa

Podczas okupacji pracow gnie, pow. Grudziądz. W mar skiego do org. konsp. „Orzeł I Wacława Zielińskiego, podof zmarł), Franciszka Porazińsk. 1941 r., także więźnia Stutt (zmarłego w Stuthofie 25 VI Jerkę, st. ogniomistrza (aresz 22 IX 1942 r.) i Stanisława Nc w marcu 1941 r., więźnia Stut znający się dobrze nawzajem. przez por. Zygmunta Koźlikow ZWZ Grudziądz. Borowski d: 4 III 1941 r. został aresztowan: 29 V 1941 r. został osadzony w

APAK, T.: Hirsz J.; kartoteka sk i, *Ruch oporu...*; Ch u d y, 2

Bogdańska Jadwiga z d.Berkhausen ps."Anielka" /1894-1952/ członek sztabu oddziału partzanckiego AK "Swierki".

Ur. 7.VII.1894 r. w Bukareszcie, c. Wilhelma Ber hausena, inżyniera budownictwa i Gabrieli z d.Sahajdakowskiej. Średnie wykształcenie zdobyła w Bukareszcie i w Berlinie. Poślubiła Kazimierza Bogdańskiego, ^{właściciel} posiadacza ziemskiego i do 1939 r. wraz z mężem mieszkała w Warlubiu pow.Świecki, gdzie prowadziła działalność jako prezeska Koła Gospodyń Wiejskich i wiceprezeska "Sokoła".

W połowie października 1939 r. Bogdańscy zostali wywłaszczeni z majątku, lecz pozwolono im mieszkać w Warlubiu do jesieni 1941 r. Jako miejsce zamieszkania wyznaczono im opuszczoną leśniczówkę Jeżewnica. Jadwiga Bogdańska znała kilka języków, w tym bardzo dobrze niemiecki, została więc skierowana do pracy w Urzędzie Gminnym w Przewodniku, pow.Świecki, bowiem zatrudnieni tam miejscowi Niemcy, zaledwie umieli czytać i pisać po niemiecku. Miała tam dostęp do pieczętek służbowych, różnego rodzaju dokumentów, poczty i telefonu. Do służby konspiracyjnej została zaprzysiężona przez Stefana Gussa ps."Dan", d-cę oddz .partyzancki "Swierki" i "Jedliny". Po przekazaniu "Swierków" przez "Dana", Alojzemu Bruskiemu ps."Grab", J.Bogdańska współpracowała z nim, przekazując informacje, fałszywe dokumenty i zaświadczenia zdobyte w Urzędzie Gminy. Prowadziła także tajne nauczanie, z którego korzystały: Elżbieta Cieślik, Zofia Zimna, Irena Mielewska z Lipinek.

Po zakończeniu wojny wróciła do Warlubia, gdzie w r. 1945/46 uczyła w szkole podstawowej oraz zorganizowała i prowadziła społecznie bibliotekę gminną. Bogdańscy posiadali 4 dzieci. Dwoje starszych, c.Gabriela i s.Andrzej, na początku wojny wyjechali do rodziny ojca do Krakowa, gdzie byli żołnierzami AK. Dwóch młodszych synów, Jacek i Władysław, w wieku szkolnym, pozostali z rodzicami. J.Bogdańska zmarła 5.VIII.1952 r., pochowana w Warlubiu.

* E.Cieślik

Cieslik Elżbieta
85-412 Bydgoszcz,

K-662/1357

Świecie Bydgoszcz
AK Part.

++ Bogdańska Jadwiga
"Angeleka"

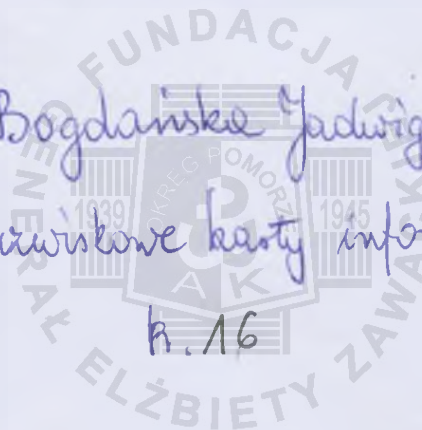
T.K: 662/1357 Pom.

Bydgoska
AK
Part.

Bogdanska Jadwiga

V Skarwinkowe karty informacyjne

k. 16

Bogdanisko Jadrigo.

Šmice
AK 1

We wrześniu 1943 wprowadzita
do AK Zdzisława Cieślak wraz ze Ste-
fanem Cieślakiem. Był w niej (w
Jeżewnicy) punkt kontakt. dla
odok. part.

zob. relacja Zdzisławy Cieślak
K: 959/2568 Pom. - Šmice

W. IX '13

Bogdan'ska Jadwiga

Lipinki [▲]
242-176 2

Bogdan'ski Kazimierz,
Władysław (syn)

Bydgoszcz

Nie schodzi w mieszymy beśmizóce
w Jęziewnicy, gdzie był punkt kontro-
lacyjny „Szwierkowskie”.

zob. mater. O. Protoszeńskiego w
T: M: 240/8 50 Tom. 5. 31- Bydgoszcz.

nr. III, 109

Bogdaniska Jadwiga

"Sokoł"

A

Bydgoszcz 3

zob. meter. Władysław Krotoszyński,
w T: Dm. 240/850 Pom. 5.33 - Bydgoszcz.

nr. III 109

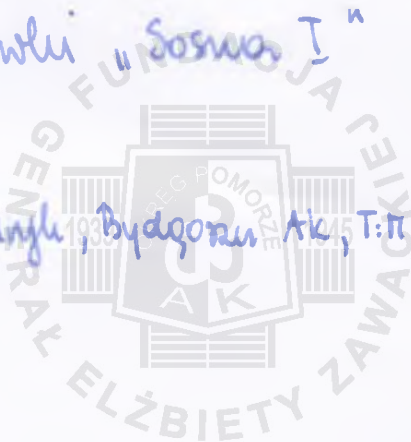
Bohdaniska Jadwiga

Bydgoszcz

4

Stoneli placówki "Sosna I"

Zob: Wrebel Neungh, Bydgoszcz Ak, T. II: 418/1044 Pom.,
t. 4, cz. I,

a

++

Swiecie H.K
Bory Tuch

5

BOSDŃSKI Jędrzej

ps. "Amielka" "Anielka"

Urodz. 7 VII 1894 r. w Kubańsku. Zaprzyśnięty przez
St. Grossa ps. "Dziś do seplera odwr. partyz. Siwki
i "Jedliny". Inteligentna informacja, przesyła docie-
menty i rozpracowania zdobyte w Anglii. Gminy,
głównie przez wywiad, ruszył b. dobrze; wszelkie swo-
jodocznictwa także tajemnie uwalczanie
Dwa tygodnie na terenie Włocławka byli żołnierze-
kami H.K. Zmarła 5 VIII 1952 r.

Zob. Starek, Biogr. Zospiracji Pomorskiej
Fundacja "Archiwum Pomorskie H.K.
Joniń, 1994 r. T.1, s. 38

Bogdaniska Jadwiga

Bydgoszcz A
6

Konspiratorka, pomagata partyzantom.

zob. Wrembel Henryk, T: M: 418/1044 Pom;
t. 3, w. III s. 5

B.P. II'09

Bydgoszcz

Bogdaniska Jadwiga

7

Jerewan
udziat tajno nauwanie

Zob. Milersta / Mirosławstwo i Halka
Robert Kociew

s. 19

Hajwach
95

Bogdaniska Jadwiga

Byszyca
AK 8

wdebrała przyniesę od Kazimierzy Koper,

zob. T. K: 597/594 Koper Kazimiera

s. 1

MS XII '03

e

Swieci

TK

9

Bohdaniska Jadwiga „Angelika”

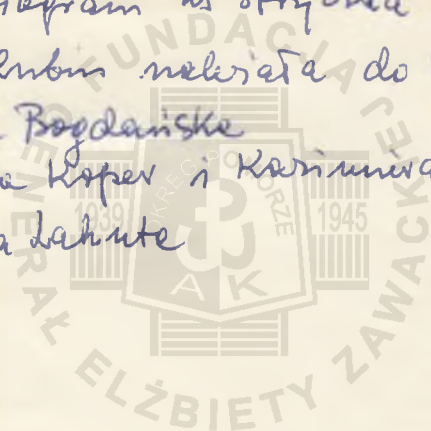
zob biogram ks Stryerka

w Warlubin naleziata do zgrup „Swieci”

Jadwiga Bohdaniska

Alfreda Koper i Karolina Koper i Sabine Koper

Olimpia Lachuta

57'93

21

plac. Lipinli
obw. Szwecji 10
parazytów

BOGDANSKA

Zapomyslenie w AK (?), Sekretarka w grupie
PRZEWODNIK. Dostarcza Przekazywała infor-
macje o mechan. jednostek wojska i polacji
(Jagdkommando). Dostarcza fałszywe
dokumenty.

ser. B.B. Mańkowski

HM

22

Świecie

port. 11

Bogdańska Jadwiga

prac. w gm. Przewodnik

- z mężem Kazimierzem i synem Władysławem
opiekowała się parafiankami

(w) Pamiętnik Nr 3, marzec 1987 - H. Szymanowicz:
"Spójnił zatriewski obywatel" : str. 28
(w lecece A. Bruckiego "głos")

[odpin z funkcji & Ciastki]

S'wiciu ul

++ Bogdaniska Jadwiga
5.08.52 z d. Berthansen

12

C. Wilhelme "Gabrieli" z d. Sahajdakowskiej

nr. 8 VII 1894

Zamieszkała w Warlubie

niezależnie od rodziny "Kury" j. obywatel ze grupy

była diastazującą społeczną w Warlubie

Po wyłączeniu przez Niemców z powiatu

głównie w Warlubie zamieszkała w Jersom

po Szwecji

- Od primum 1941, przesiedlała do krs. Gm. w Prowodach
- od r. 1942 materializacja do grupy Pom. potem do Pk
d-cz był Stefan Guss "Dan" a później pow. Głogów
Pomki "Grab" (zgrupowanie Szwecji). Diastazując

Wyniało z tego w Ur. Gm. Zdobycie talantów z yw.
niecierpiących nie stawa i odru z przed narzeniem dla
partyt zintu. Do domu p. Bopdaniskij przycho-
dził Grab i ludźmi zorganizowanie Grab

- od r 1942 ardo wywołania prowadzą u Gmbr
si domu ty nauze w zakonu. sk. podrt i sv.
Milkhaus i druz

- Po wojnie myśle i wywołano i auq
w szkole podrt. w Berlinie

Relacja napisana 15 VI 82 Elsbete Cieslik
wraz z ty nauze i tymczasowa grupa
Hania, Grab

BOGDANŃSKA JADWIGA

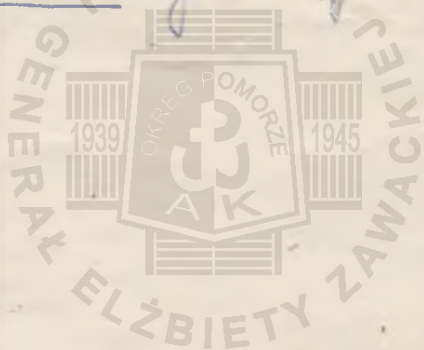
N: op. Biografia por. Alojzego Bruskiego - „Gwaba”
 w opracowaniu H. Szymonowicza „Marka”
Bydgoszcz, 1985 (manuskrypt, s. 15)

Pracownice w zespole Przewodnik. z mężem Karimierzem i synem „Kacikiem” - przekazywali oddziałowi „Świerki” wiadomości o ruchach Niemców i inne o nich melochunka. M.in. tworzyli sieć ochrony oddziału.

Swiecie u/6
Part. 14

++
5.08.72

Bogolajska Madwiga z d. Berthhausen

PARTYRANTUŁ
„ŚWIERKI”

15

BOGDAŃSKA JADWIGA

„ANIELKA”

Zob. APAK, INSP. BYDG., T.: BOGDAŃSKI W., BONIN E., CIEŚLIK B.,
KOPER K.,

Przydyszce

AK

16

Bogdaniska Jadwiga

ŻHZ-AK

kontakt z partyzantami AK

Zob. Milewski J. Składowisko Kobiet
s. 14

Hajcech
95

Bogdańska Jadwiga ps. „Ankielka”

WYSKANOWANE

